

"EDINOST"

Izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

"Edinost" stane:

za vsa leta gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta " 3.—; " " 4.50
za četrt leta " 1.50; " " 2.25
Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročilne se upravnštvo ne osira.

EDINOST

Oglaš in oznanila se račune po 8 nov vsake v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javna sahvala, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnštvo Piazza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o proste poštine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

«V edinost je moč».

Za upnica.

Odbor političnega društva „Edinost“ je v svoji seji dne 1. maja 1892 jednoglasno sklenil izreči državnemu in deželnemu poslancu, gosp. prof. Vekoslavu Spinčiču, neomejeno zaupanje in najiskrenejšo zahvalo na njega nesebičnem in neumornem delovanju v prosepah hrvatsko-slovenskega naroda, zlasti zato, da se je v državnem zboru strogo držal sklepov zadnjega občnega zbora političnega društva „Edinost“.

V Trstu, dne 3. maja 1892.

Predsedništvo političnega društva „Edinost“:

Maks Cotič, Mate Mandić,
tajnik. predsednik.

Zadeva Spinčičeva.

Poslanci Klaić, Nabergoj in tovariši stavili so v državnem zboru dne 29. aprila 1892 nastopno interpelacijo:

„Razpis gosp. naučnega ministra z dne 7. marcija t. l., s katerim je bil odstavljena od službe c. kr. profesorja na ženskem učiteljski v Gorici državni poslanec Vekoslav Spinčič, provzročil je globoko vznemirjenje ne samo v hrvatskem in slovenskem občinstvu, nego v vseh političnih krogih ne glede na narodnost in stranko. Razvidno je iz razlogov razsodbe, da je poslanec Spinčič pri lanski deželni razstavi v Zagrebu izrekel samo željo, naj bi se združili vsi Hrvatje pod dinastijo Habsburško, nadalje, da je on ob zadnjih državnozbornih volitvah storil samo tisto, kar se je po vseh ustavnih državah vedno zahtevalo kot naravna pravica za poslanca, a po vsem tem je opravičeno bati se, da se je s tem ukrepom proti imenovanemu poslancu kršilo pravo, vsem državljanom po državnih temeljnih zakonih zajamčeno,

pravo, slobodno izraževati svoje mnenje in pa nedotakljivost, katera pristojna poslanecu.

Glede na to vprašajo podpisanci:

Kako more opravičiti gospod naučni minister strahovanje poslanca Spinčiča?

Na Dunaji, dne 29. aprila 1892.*

V seji deželnega zbora Kranjskega dne 9. aprila je pa posl. Hribar omenjal Spinčičeve afere nastopno:

Sedaj pa, visoka zbornica, bodi mi dovoljeno, da izpregovorim mirno in stvarno o neki zadevi, katera je danes že bila tukaj v razgovoru; namreč o odpustu državnega poslanca profesorja Spinčiča, našega kolege, iz državne službe. Ta mož, o katerem je blagorodni gospod deželni predsednik rekel, da ga ne pozna in ne ve, kdo da je, je mož blagega in čistega značaja, nadarjen z izrednimi svojatvi srca in duha in temeljito vsestransko izobraženostjo. On je priznani voditelj Hrvatov v Istri, kateri ga visoko spoštujejo in skoraj obožavajo. Državi služil je 15 let na največjo zadovoljnost ter dobival od vlade in od šolske oblasti pohvalo za pohvalo; da, priznavalo se je v obče, da na učiteljski ni bilo nobenega profesorja, ki bi bil imel tako dobrih učnih uspehov, kakor profesor Spinčič. In vendar ga je vlada odpustila iz službe, ne da bi bil deležen postal onih dobrot, katere službena organizacija državnih uradov določa za večletno zadovoljivo službovanje. Vprašam Vas, kaj pa je zakrivil državni uradnik in slovenski poslanec profesor Spinčič? Očita se mu v odloku z dne 5. decembra leta 1891, št. 2354, ki ga je izdal deželni šolski svet v Gorici, da je kot voditelj Istranov na Zagrebški razstavi govoril za združenje vseh Hrvatov in da je pri znani dopolnilni državnozborni volitvi v Istri agitiral v prid hrvatskega kandidata. Gospoda moja, oglejmo si te razloge natančneje. Ali je res greh izreči svoje mnenje o nespretnem državnopravnem ustroji Av-

strije? Ako bi bilo to greh, morali bi bili že davno zapustiti službo z izgubo plače in penzije vsi oni ministri, ki so delovali za izvedbo nemško-českkih punktacij, kajti njih konečni efekt bil bi razdelitev Češke kraljevine (odobranje na levi). Opozorjam Vas tudi na to, da avstrijski cesar sam v svojih reskriptih nazivlje zagrebški deželni zbor: sabor kraljevinah Dalmacije, Hrvatske i Slavonije. Ker je pa državnopravni položaj tak, da je Dalmacija mej onimi deželami, ki so zastopane v državnem zboru na Dunaji, je s tem implicite rečeno, da so tiste želje po preustroji državnopravnega položaja, ki se gibljejo v okviru države, dopustne, kajti, ko bi ne bile dopustne, potem bi se bila odgovorni minister in ban — katera podpisujeta te reskripte — že davno morala odpustiti iz službe brez plače in pokojnine.

Oglejmo si še, kaka zakonska določba se je uporabila za opravičenje ravnanja vladinega proti poslancu Spinčiču. Na zakon z leta 1867. se seveda niso sklicevali, kajti njegov obseg in duh je odločno protiven takemu ravnanju. Zato se je pa, da bi se vsaj našlo kako prividno opravičenje, začelo iskati po starih zaprašenih justičnih zbirkah zakonov in naredeb in res se je našel nek dvorni dekret z dne 3. februarija leta 1821. Ta dekret uporabili so proti gospodu Spinčiču. Gospoda moja, ali je mogoče, da se navaja danes naredba, katera je bila izdana pred osnovnim zakonom z leta 1867, naredba, po kateri je preprečeno vsako prosto politično prepričanje in osebno gibanje? In vendar se je vlada, sklicevaje se na prejšnjo odredbo, postavila na povsem napačno in čudno juridično stališče, da: „lex prior derogat posteriori“. Pa še nekaj družega je tu v poštev vzeti. Tisti dekret je bil izdan za Lombardijo in Benečijo in jaz priznavam, da je bil morebiti leta 1821 res potreben; kolikor poznam razmere na Laškem, nahajali so se mej ta-

mošnjimi uradniki gotovo mnogi, ki so delovali za odcepljenje onih dežela od naše države. No — konečno je Avstrija s svojo spretno politiko res dosegla, da je sama sebe vrgla iz teh rodovitnih pokrajin; vprašam pa, ali ni potem dotični dvorni dekret izgubil svojo veljavo? Ako bi se pripuščala analogija, bi jaz rekel, da bi bilo dopustno uporabljati ono odredbo, le glede uradnikov, ki na Primorskem jasno podpirajo irredentovske težnje velikega dela italijanskega prebivalstva. Sicer pa je državni poslanec profesor Spinčič ravnal čisto lojalno, kajti, ako je želel združenje Hrvatov, tedaj je treba pomisliti, da je tako združenje mogoče le pod žezlom vladajoče Habsburške dinastije, in to je čisto kaj družega, ko nekdanje agitacije glede odcepljenja Lombardije in Benečije.

Navedel pa se je tudi še drug razlog, rekoč, da je profesor Spinčič agitiral o državnozborni volitvi za hrvatskega kandidata. Gospoda moja, to je res, in Spinčič sam priznava, da je kot dober patrijot, kot zvest sin svojega naroda navduševal, vodil na volišče in vspodbujal svoje rojake; ali to pa še nikakor ne more dokazovati, da je storil kako krivico, kajti državni uradnik, zlasti ako je državni poslanec, ima ne samo pravico, ampak tudi dolžnost, potegovati se za težnje svojega naroda. Poslanec Spinčič pa pri oni volitvi ničesar ni zagrešil, temveč nasprotno, pridobil si veliko zaslugo s svojo navzočnostjo in intervencijo pri volitvah, kajti valed protipravnega postopanja Poreške lahonske svojati in vladnega komisarja nastala je taka razburjenost mej hrvatskimi volilci, da bi bilo gotovo prišlo do krvavih izgredov, da ni bilo profesorja Spinčiča navzočega, ki je tolažil in miril. Zato pa dobil je tako zahvalo.

Ker je profesor Spinčič tudi poslanec naroda slovenskega, zaradi tega veže me dolžnost, da slovesno zanj povzdignem svoj glas. Tu gre za nedotakljivost po-

PODLISTEK.

Spomini

na znamenite možé slovenske.

Čital Vatroslav Holc

v Čitalnici Tržaški dne 9. aprila 1892.

(Dalje)

In tretji znameniti mož te skupine se je imenoval:

Glaser Marko,

župnik pri sv. Petru poleg Maribora in častni korar labodske vladikovine. To je bil goreč duhovnik in pa oduševljen ljubitelj in podpiratelj cerkvenih umetnostij. V teku dolgoletnega župnikovanja v imenovanem kraju dal je predelati, obnoviti in olepšati od znotraj in od zunaj vso Šempetersko cerkev, kakor tudi podružniško cerkev na Gori. Pri njem je bil vedno kakšen umetnik, da! često je bila na njegovem domu kar čela akademija. Tu so bili zajedno: cerkveni stavbeniki, mizarji, orglarji, podobarji, pozlatarji in slikarji iz različnih krajev, delujoči ondu po vse poletje. Med temi so bili znameniti možje, n. pr. cerkvenistavbenik Kainz in akademiški podobar Gschiel iz Gradca, potem cerkvena slikarja Fan-

toni in Broilo iz Vidna (Udine) in pa sloveči cerkveno-zgodovinski slikar Turner, ravnatelj risarske in slikarske akademije v Gradcu. Poslednji je bil osebni prijatelj papeža Gregorja XVI., kateremu je o svojem ožnjodu iz Rima prisegel, da kot cerkven slikar ne bode nikoli slikal — Venere. Ž jim sem imel čast govoriti v semeniški cerkvi sv. Alojzija v Mariboru, ko je po Glaserjevem naročilu preslikal na svoji sliki za veliki oltar pokrajinsko ozdolje, t. j. namesto Firenze — Maribor.

Marko Glaser je bil osebni prijatelj škofa Slo m š k a, blaženega apostola Slovencev, kateremu je o preselitvi od sv. Andreja v labodski dolini v Maribor pripravil in olepšal škofišče in stolno cerkev. Bil je veščak in poznavatelj umetnostij, katere je vse svoje življenje pospeševal de j a n s k i, kakor malokater njegovih vrstnikov v današnji dobi.

In zdaj vas povabim iznova v solčno Gorico, kjer vam predočim zopet dva znamenita možá. Prvi je bil: —

Hribar Anton,

učitelj na ondodni vadnici, spreten pevodja in plodovit skladatelj slovenski, katera glavnostna kantata se je pela l.

1882. pred našim presvetlim vladarjem v Gorici. Bil je imenovani skladatelj zanimiv mož z dolgo brado, šaljivec in veseljak, s katerim se je dalo občevati iskreno in po domače, brez vsakeršnih brezpotrebni poklonov. Preživel sem ž jim nekatero prijetno uro in sicer v gostilni „Pri Tomažu“ v Šent-Petru pri Gorici, kamor je zahajal mnogo let malone vsak dan. Ondu so se prejšnja leta shajali navadno vsi slovenski veljaki goriški, v katerih prezanimivi družini mi je bilo vsikdar „dobro biti“, kajti vladal je takrat nad njimi blaženi duh kolegijalnosti in prijateljskega sporazumljenja, katerega današnje dni, žal, pogrešamo na vseh oglih naše domovine, zlasti pa v njenem izvoljenem središču. —

Drugi mož, o katerim vam hočem govoriti, zopet je bil čudák, da mu ga ne poznam vrstnika na Slovenskem. In to je bil:

Jenko Ivan,

gimnazijski profesor v Gorici, brat Simona Jenka, pevca svetovnoznanega „Marseillaise“ slovenske. O tem prečudnem možu mogel bi vam napisati obširno razpravo. Bil je preduhovit in jako nadarjen človek, ali toli zagrizen cinik, zbadljiv in osát, da živ krst naposled ni mogel občevati ž jim.

Zlasti, kdor ga ni poznal, pobegnil je prvo uro iz njegovega obličja. No jaz, po občevanju z vsakovrstnimi čelarni, katerih sem naletel mnogo na svojem potovanju, prišel sem mu do živega s pikrim svojim jezikom ter izvrstno izhajal ž jim. In mož, dasi je bil po svoji zunanosti bodeč kot jež, imel je plemenito jedro v sebi, katerega pa ni pokazal vsakemu slamnjaku. Trebalo je govoriti ž jim v njegovem jeziku: sarkastiški in paradoksen ter ga zavriniti takoj s početka s kakšnim perečim sofizmom. Ko me je n. pr. po gorenjski svoji navadi vsprejel z vprašanjem: „Kaj vas še ni hudič vzel?“, odvrnil sem mu: „Ne, ker še ugiblje, katerega bi se lotil poprej, Vas ali mene!“ in bila sva bôt. No, seveda, vsakdor se ni maral pogovarjati ž jim v enakem tonu; večina pa ga ni niti razumela ali pa mu je zamerila, zato je mož vedno bolj sameval ter se ugrezal čemdalje tem globeje v neznosni svoj cinizem. In pri tem si je ustvaril kaj čudne nazore o svetu in o življenji sploh. Vsak človek mu je bil le nekakšen predmet, ob katerem je brusil rezki svoj sarkazem. Zlasti o ženskah je imel kaj zaničljivo mnenje, potemtakem tudi ni maral ničesar slišati o ženitvi ter

slancev, ob jednem pa tudi za nevaren praecedens, kajti bojim se, kam bomo prišli, ako se bo nadalje tako ravnalo z državnimi uradniki.

Ob uravnanju vrednote (valuta). *

II.

Težavno je torej določiti pravo vrednoto zlata in srebra. Zgodovina nam dokazuje, da se je vrednost srebra proti zlatu vedno jako menjala napram vrednosti drugega blaga. Vendar pa mora država, ki je vredila dvovrstno valuto, stalno določiti ceno srebru in zlatu in razliko mej obema kovinama in koliko srebra je treba, da dopolni kako količino zlata. Mora torej odločiti odnošaj jedne kovine proti drugi.

Zadnje je tem bolj potrebno, kajti v državi, kjer je dvovrstna valuta v veljavi, je vsakemu na voljo dano, hoče-li svoj dolg plačati v srebru ali zlatu. Če pa na običnem mejnarodnem tržišču jame rasti vrednost jedne teh kovin, a država z dvovrstno valuto ostaje zmirom pri svojej stalnej razliki vrednosti mej jedno in drugo kovino, razume se samo od sebe, da je tudi dotični denar več vreden ter vedno bolj izginja iz javnosti denar, kovan iz vrednejše kovine, dočim v prometu ostaja zgolj manj vredni denar. Znano je tudi, da se ob enacijh prilikah dobro počutijo znani Židovi, kateri prav pridno kupujejo in zamenjajo vrednejši denar za slabjšega a temu določujejo čem dalje nižjo veljavo.

Kedar se uvede v kakšno državo dvovrstna vrednota, določi zakon na pr. razmerje mej zlatom in srebrom 1 : 15, to je en kilogram zlata je vreden 15 kilogramov srebra. Če srebro v ceni pade, vrednost 1 kilograma zlata ne bode 15 kilogramov srebra, temveč trebali bomo več srebra za 1 kilogr. zlata. Veljava srebra je tedaj padla in ljudje poprašujejo in zahtevajo zlat denar mesto srebrnega: zlatnjaki kopičijo se v blagajnah, a srebrnjaki z manjšo vrednostjo so v prometu.

Isto se godi, ako je zlato postalo cenejše. Tedaj za 1 kg. zlata zadostuje manj nego 15 kg. srebra in vrši se nasprotno.

Ako država navzlic tem okolnostim vzdržuje jednako vrednost mej srebrom in zlatom, ista naravno zgubi vsled tega omahovanja v vrednosti obeh kovin.

S temi in enacijmi razlogi pobijajo privrženci monometalistov one, ki se drže bimetalizma, označujoč poslednjega kot neprimernega in škodljivega. Vendar bi se pa tudi

* Z jako odlične strani smo naprošeni izreči željo, da se Slovenci držimo izraza „veljava“, ker ta jedini odgovarja nemškemu izrazu „Währung“. Op. ur.

se je rogal vsakemu, ki je vzel zakonski križ na svoje rame. O tem naj priča naslednji slučaj.

Nekoč mu predstavim ondu pri „Cavalinu“ v Gorici svojo soprogo, na kar me Jenko zavrne porogljivo:

„Hém, prav je! Zakaj si jo pa vzel! Zdaj pa imaš — hudiča na hrbtu!“

Ko pa se mu moja žena, katero sem še poprej poučil o njem, zahvali na prelaškavem poklonu, pristavi dobrovoljno:

„Nù, sicer pa še ni nápačen ta-le vaš hudiček!“

Na to ga ona vpraša, zakaj da si on ne privošči takšnega „hudička“, a on se ugovarja, da ga nobena „néče“.

„To ni prav! nadaljuje moja žena. „Vi samci bi morali plačevati davek, tako imenovano „Junggesellensteuer.“

„Dobro, gospá!“ pritrđi on. „Recímo: Jaz plačam rad takšen davek; ali za vsakó „torbico“, ki jo dobim, mora se meni davek odpisati ter obtovoriti ž jim — dotična „góska!“ . . .

Takšnih in enakih pogovorov s tem nenavadnim čudakom mogel bi vam navesti na stotine. Sploh sem doživel ž jim marsikakšen komičen prizor, izmed katerih vam opišem naslednjega:

Neko soboto popoldne vpraša me Jenko nenadejano na sredi goriškega „Travnika“:

temu menjanju vrednosti dalo pomagati ter bi se države obvarovale gotovih polomov in večjih zgb, ako bi se več držav, ali celo vse države na svetu združile ter, kujoč sicer denar iz obeh kovin, vendar določile, da se iz one kovine, čije vrednost na tržišču znatno pada, kuje menj denarja nego od one, katera je v vrednosti stalnejša. Le ako bi se razne države v tem sporazumele, možno je, da bi se pokazala prava vrednost in prednost ene kovine pred drugo.

Dvovrstna vrednota je vsled gornjih razlogov dandanes skoraj nemogoča, kajti vrednost srebra in zlata se izdatno menjava ter je od dne do dne nestalnejša. Ne ostane toraj drugega, nego da se razne države oprimejo le jednovrstne valute, zlate ali srebrne.

Katera izmed obeh je pa pripravnejša in boljša?

Pač srečni so bili časi, kedar ni bilo ob enacijh prašanjih še duha ni sluha. Stari Spartani so rabili celo sam bakren denar in vendar so živeli in celo tržili z bližnjimi narodi. Dandanes bi bakren denar ne zadoščal niti za prebivalce jedne vasi. Za javno trgovino je brez dvojbe zlat denar primernejši ter se vsled tega zlata valuta dobro podaja onim državam, ki imajo veliko inozemsko trgovino, pri kateri se morajo odpošiljati čisto velikanske svote denarja ter bi plačevanje srebrnim denarjem prouzročalo velicih pošiljalnih stroškov in nerednosti; dočim prija srebrna valuta za one države, v katerih zunanja trgovina ni močno razvita ter se preživljajo skoraj edino z domačimi pridelki. Tako n. pr. bi ugajala v Evropi zlata valuta močno obljudenim deželam, ki doma le malo pridelajo ter morajo uvažati razno blago iz inozemstva.

Tudi zato je zlata valuta boljša, ker je vrednost zlata stalnejša, nego vrednost srebra vsled tega, ker se zlata čemdalje, menj pride luje, a vedno več kviri v napravo raznega lišpa i. dr. Boljša je tudi, ker so nekatere države že davno uvele jednovrstno zlato vrednoto, vsled česar srebro kot denar zmirom bolj izginja z javnih tržišč ter sili v države, kjer je srebrna valuta v veljavi.

Pri nas v avstrijsko-ogerskej monarhiji uvedla se je po ces. pat. od 19. sept. 1857 srebrna valuta. V istini je pa do novejšega časa ter je še dandanes v prometu največ papirnatega denarja. Leta 1867. namerovala se je upeljati zlata valuta, a misel ta je ostala neizvršena. Dvajset let pozneje, l. 1887, se je zopet v carinsko-trgovski pogodbi sklenilo, da se deluje na to, da se, kader bo finančni položaj temu ugoden, omogoči plačevanje v gotovini ali da se uvede druga vrednota. Leta 1878 se je pa določilo, da se carina mora plačevati v zlatu ali v srebru s poviškom (ažijem), kateri se določa od meseca do me-

Vi „večni žid“! Kam naj bi šel danesnje populudne, recímo, tak-le pošten „šolmašter“?

„Pojdiva v Štandrež, gospod profesor!“ nasvetujem jaz.

„Dobro! Ali po kaj? — to mora pameten človek vendar vedeti!“

„Na kozarec dobrega vina! Mene ondotni gospod vikar še dolgo vabi na poškušnjo nekega Štajarca, katerega je dobil iz gorice — Mariborskega škofa.“

„No, to bi ne bilo nápačno; samo, da je kapljica poštena!“ pravi on.

„Za to jamčim jaz — saj me vendar poznate, da sem rojen pod — trto.“

In na to se napotiva po drevoredu doli proti kolodvoru. Profesor Jenko ni bil kaj prida pešec in prišedši na blatne Rojice, ustavi se ter me vpraša nejevoljen:

„Slišíte, kateri osel pa naju je zapeljal v tó-le vražjo lužo!“

„Gospod profesor! — Osla vzamem jaz na vest; ali, prosim vas: kakšen naslov pa zasluži tisti, ki se je dal po takšem oslu zapeljati semkaj?“

„Recímo — da imate prav!“ pritrđi mi on ter koraka z menoj naprej, jaz pa mu slikam izreden užitek, ki naju čaka.

Dospévša v župnišče, vsprejme naju č. g. vikarij kaj radostno in ko mu povem, da sva prišla pokušat tistega Šta-

seca. Od l. 1870 sem se kujejo zlatnjaki od 8 gold. v zlatu ali 20 frankov.

O valutah v družih evropskih državah tu ne govorimo, ker ne spada sem. Zadnji čas je valutno prašanje prišlo na površje; oba finančna ministra Weckerle in Steinbach sta se dogovarjala o tem prašanju ter stopila v pogovore tudi z raznimi bankami in razumniki, koji so se izrekli za zlato valuto. Dotični zakonski načrti so že gotovi ter se te dni predložijo državnemu zboru, ki se je uprav sešel.

Prašanje je le: je-li čas ugoden za rešitev te zadeve? Bode-li zlata valuta nam in državi kaj koristila ali škodilo?

Deželni zbor isterski.

XII. seja, dne 6. aprila 1892.

Dr. Lius čita zapisnik.

Posl. Jenko popravi ga, ker v zadnji seji ni govoril k 9. nego k 10. rubriki.

Predsednik omenja, da postavi že razdeljeno poročilo finančnega odbora v zadevi železnice Trst-Poreč in ono posebnega odbora v zadevi predloga posl. Jenka za krajšo zvezo Istre i Trsta z Režo na dnevni red prihodnje seje, ako zbor ne odloči drugače.

Dr. Laginja stavi predlog nujnosti, da se ti zadevi obravnavati še v tej seji. — Sprejeto.

Predsednik naznanja, da se je po novih predpisih pregledalo blagajne in vse v redu našlo, ter, da so ti novi predpisi prav primerni.

Dr. Laginja: Dobro!

Dr. Laginja čita obširno, ostro interpelacijo na vlado v zadevi preganjanja poslanca prof. Spinčića. (Interpelacijo smo že priobčili. Op. ured.) Predsednik jo izroči vladnemu komisariju.

Dr. Štanger, ki ni bil navzoč ob pričetku včerajšnje seje, odgovarja na izjavo predsednikovo, kateri je trdil, da je on (Štanger) že uložil, a potem zopet umaknil interpelacijo v zadevi šole v Fontanah, ko se je prepričal iz aktov, da ni utemeljena. Interpelacija sestavljena je bila po dru. Laginji in jo je govornik prevzel in uložil samo zato, ker je takrat dr. Laginja moral oditi iz Poreča. Predsednik hotel je takrat z nekim dopisom dož. šolskega sveta dokazati, da interpelacija ni opravičena. A ker njemu (Štangerju) zadeva ni bila tako jasna, kakor dru. Laginji, ki je interpelacijo sestavil, vzel jo je nazaj, da dr. Laginja sam odloči, ko se vrne v Poreč.

jarca iz kleti škofa Štepišneka, dal ga gostoljubni gospod prinesiti takoj cel liter. Natočivši tri velike čaše, reče jovijalni gostoljub:

„No, gospod profesor, takšne kapljice še niste pili! Dobro došli! Ex!“

Jaz, ki sem poznal dotično vino, opazoval sem svojega tovariša med pitjem ter videl, kako mu je nejevolja bliškala po obrazu. Ko izpijemo, vpraša gospod „Šime“ profesorja:

„Povejte odkritosrčno, vi, ki ste izvedene: kaj pravite o tem vinu?“ In on odgovori z reskim naglasom:

„Nu, recímo: „Einem geschenkten Gaul schaut man nicht in's Maul“; ali, gospod župnik, prokleta je kisle to vaše vino!“

„Ha, ha, ha“, zašameje se na ves glas najni gostitelj, rekši:

„Vidite, gospod profesor, to kiselico sem si naročil nalašč kot sredstvo zoper — odeblost. No, pa ne misliti, da nimam boljsega vina. Hotel sem le videti, kakšen utis da napravi ono na vas — razvajenega pivca.“

Na to je dál prinesiti liter Dornberžanca, trčili smo še jedenkrat ter se razšli do svidenja na — onem svetu.

(Dalje prih.)

Dr. Štanger pristavi tudi, da bi bil interpelacijo podpisal tudi on, ako bi bil včeraj ob pravem času došel v Poreč.

Dež. odbornik dr. Clevea odgovarja, da je dež. odbor v zadevi Fontanske šole rešil samo vprašanje deželnega šolskega sveta. Potem zavrača posl. Babudra, kateri je trdil včeraj, da na kmetijski šoli ni pravega uspeha.

Preide se na dnevni red.

C. kr. vlada predložila je dež. zboru zakonsko osnovo o varstvu koristnih ptičev. A politično-ekonomični odbor predelal je to osnovo popolnem v korist ptičarjem in sprejel v njo take določbe, da ni mogoče, da bode skleneni zakon potrjen. Zato tudi ni vredno poročati o debati, toliko manje, ker dr. Volarić v imenu manjšine izjavlja, da se ta ne bode vdeležila pri obravnavi, ker je vlada, prezirajoča večino prebivalstva Istre, predložila svojo osnovo samo v italijanskem jeziku.

Poročevalec je dr. Fragiaco, ki je sam ptičar. V osnovi so jako čudne določbe, da ima deželni odbor pravico dovoljevati izjeme itd.

Ko je v debati poročevalec odgovarjal vladnemu zastopniku in omenjal, da so brezpotrebni popotni učitelji kmetijstva, pritrđil mu je posl. Mandić: Istina je!

Zakon sprejela je večina v 2. čitanji.

Dr. Constantini poroča o predlogu šolskega odbora, naj se pozove vlada, da ustanovi v Trstu italijansko univerzo ali vsaj juridično fakulteto.

Dr. Laginja: Držeči se onega nauka: „ne želi svojemu bližnjemu, kar sam sebi ne želiš“ morali bi mi glasovati z vami z malim predrugačenjem glede samega italijanskega jezika. A na drugi strani veže nas dolžnost: disciplina stranke. Pri naših predlogih o narodnih in o srednjih šolah ustajali smo sami, vi ste sedeli. „Do ut des“. Zdaj vstanite vi, mi bomo sedeli.

Izjavljam v svojem in v imenu drugov: dra. Dukića, Serčića, dra. Volarića, Jenka, Mandića, Flega in dr. Štangerja, da se pri tej obravnavi ne bomo udeležili in da nas je torej po pravilniku smatrati kot nenavzoče.

Dež. odbornik dr. Bečić izide iz zbornice.

Dr. Dukić reče slugi, naj ga brzo pokliče nazaj, ker je zbornica nesklepčna. Sluga odide za dr. Bečićem.

V tem odgovarja poročevalec, menda da zategne glasovanje, dru. Laginji in omenja, da imamo Slovani že 2 univerzi, eno v Zagrebu, eno v Pragi (za poljske menda ne ve.)

Ko se vrne dr. Bečić, glasuje se in je predlog sprejet s 16. glasi. V zbornici bilo je namreč, poleg predsednika, 16 Italijanov in 8 „nenavzočih“ Slovanov. Za sklepčnost treba navzočnost 17 poslancev.

Dr. Fragiaco stavi v imenu političnega odbora sledeče predloge:

1. Odobruje se sklep permanentnega odbora deželnega kulturnega sveta iz dne 16. januarja 1892 v zadevi pogodbe Avstrije z Italijo glede vina.

2. Dež. odbor pozivlje se, naj vladi predloži spomenico

a) da se v južnih deželah poviša naklada na pivo v korist deželam in občinam vsaj za toliko, da bode enaka oni na vino.

b) da se za istrska vina in vračane prazne posode znižajo tarife na železnicah.

Predsednik predstavi ravnatelja Huguesa, katerega je poklical v zbor.

Dr. Laginja: Kot državni poslanec na Dunaju bil sem navzoč, ko se je razpravljala ta zadeva. Ne bodem navajal, da-li je kdo slabe ali ne najboljše razloge za in proti imel, ker jaz sem bil mlad poslanec v onem zboru in nisem mogel pročitati te zadeve, kakor bi treba. A moji drugovi iz vinorodnih dežel, iz Dalmacije, Goriške, Kranjske in ž njimi tudi Tirolici videli so veliko škodo v tem, ako Italija zniža svojo carino.

Misli se, da bi se mogla prodajati istrska vina v Italijo, ako se zniža carina. Nisem trgovec, niso mi znani prejšnji odnošaji, a mislim vender, da se gospoda motijo. Mi ne moremo pričakovati koristi, nego samo škodo.

Res je, da so naša vina, posebno teran, priljubljena v Benetkah. A treba se osirati tudi na ceno. Kraljestvo Italijansko pomnožilo je vinograde, skrbelo je za železniške zveze, vlada trudi se, da bi promet in prodajo olahkotila. Tako bi morala delati tudi naša vlada. Dandanes je mogoče, v Benetkah piti dobra vina iz spodnje Italije.

Naš kmet ima primerno dober dnevni zaslužek in zato mu je tudi zemljišče več vredno. V Italiji žalibog je zaslužek nizek in nizka je vrednost zemljišč. Mi bi torej morali prodajati vina za jako nizke cene, morali bi torej tudi delavce nižje plačevati in naši vinogradi pali bi v ceni.

Tu ne gre torej za to, da ne bi mogli prodati vina, nego za to, da ga bomo morali prodajati za razmerno prenizko ceno.

Znižanje carine moglo bi morebiti kaj koristiti, ako bi se ista znižala dvostroko.

Glasovali bodemo proti 1. točki predloga. Glede 2. točke smo sporazumni. Od povišanja naklade na pivo sicer ne pričakujemo posebne koristi, ako ne za deželno in za občinske blagajne. Kajti, kdor je navajen piti pivo ali žganje, ostal bo pri tem, ako je tudi nekoliko dražje. S zadovoljstvom pa bodemo glasovali za točko 2, b, v nadi, da bode mogoče izvažati naše vino v one kraje, kjer bi se lahko prodalo.

(Konec pride).

Politični pregled.

Notranje dežele.

Namestnik Tirolski, grof Merveldt dobil je veliki križ Fran Josipovega reda, deželni glavar iste dežele, grof Brandis, pa dostojanstvo tajnega svetnika. Meni se, da dobi tudi več drugih oseb odlikovanja. Jasno je, da so ta odlikovanja v zvezi z novo šolsko postavo tirolsko. To postavo je že potrdil cesar in jo je priobčila denašnja „Wiener Zeitung“.

Ker je dunajski „Vaterland“ občutil potrebo, zagovarjati naredbo pravo sodnega ministra, s kojo je osnovalo novo okrajno sodišče v Teplicah, ne da bi se o tem poprej povprašal deželni zbor česki, potrebno je naglašati, da celo večina poljskih listov odločno obsojuje omenjeno naredbo. „Dziennik Polski“ pravi, da imajo Čehi popolnoma prav. Ako je sprava komisija sklenila, odložiti spravo, je bila tudi vlade dolžnost čakati. „Kurjer Polski“ pravi, da je opravljena opozicija Čehov proti naredbi grofa Schönborna. „Gazeta Warszawska“ imenuje to naredbo „nepolitiško in nemodro“. „Gazeta Polska“ meni slednjič, da je naredba pravosodnega ministra zamorila idejo sprave, Spravna akcija zavrne se izvestno, ne z mirom, nego še hujšim bojem. Odgovornost za to pa padele na grofa Taaffe-a in na Nemce.

Hrvatski sabor sklican je na dan 12. maja.

Tekom proračunske debate v državnem zboru Ogerskem naznanil je finančni minister Weckerle, da predloži te dni svoje predloge glede uravnanja valute.

Vnanje države.

Iz Varšave došla je zanimiva in zajedno tudi vesela vest, da nameruje ruska vlada po poljskih srednjih šolah uvesti poljski jezik kot poučni jezik — mesto doseđanjega ruskega — za veroznanstvo in nekatere druge predmete.

Različne vesti.

Presvetla cesarica pripeljala se je predvečeranjim v Miramar, od koder se je odpeljala na Dunaj.

Zasluzeno odlikovanje. Ministerstvo za uk in bogočastje podelilo je znanemu slovenskemu glasbeniku Danilu Fajgeljnu umetniško štipendijo za glasbo. O cerkvenih skladbah Fajgeljnovih izrekel se je kaj laskavo — tako čitamo v ljubljanskem „Slovencu“ — svetovnoznan kritik profesor dr. Hanslik. Gospodu Fajgeljnu čestitamo najiskreje na zasluženem odlikovanju.

Tereza Vesel, roj. Vaverka, so-proga sinu pok. slovenskega pesnika Vesela-Koseskega, gosp. Viktora Vesela, tukajšnjega c. kr. notarja, umrla je dne 30. pr. m. Pogreb je bil večeraj popoludne.

Poverjenikom v zadevi posojil za politički okraj Volosko imenovala je banka „Slavija“ gosp. dra. Andreja Štangerja, odvetnika v Voloskem. Kdor torej v tem okraju želi posojila od imenovane banke, obrne naj se do omenjenega odvetnika.

Iz državnega zbora. V večerjani seji odgovoril je justični minister na interpelacijo posl. Zallingerja, radi nekega bogokletnega odstavka v Wilbrandtovem romanu, izhajajočem v listu „N. F. Pr.“, da državno pravdnštvo predlaga subjektivno postopanje radi zločinstva.

Postavni načrt o direktnem osebnem davku izročili so davčnemu odseku, koji se po volitvi pomnoži za 12 članov. Posl. Klaić zahteva, da se po Dalmaciji nastavijo okrajni šolski nadzorniki. Posl. Pacak predlaga, da se naredba naučnega ministra, zadevajoča posl. Spinčića, izroči imunitetnemu odseku.

Zadeva Spinčićeva prouzročila valove na širje in širje. Dne 29. t. m. je tudi klub konservativcev sklenil, interpelovati radi odpusta posl. Spinčića iz državne službe. Interpelacijo, koju priobčujemo danes na drugem mestu, podpisali so vsi člani kluba, celo grof Hohenwarth, kateri ni dosedaj — kakor trdijo listi, — še nikdar podpisal kake interpelacije. V tem klubu izjavil je grof Palffy, da češki veleposestniki pripoznavajo pravično stvar posl. Spinčića ter da soglašajo z interpelacijo. G. Spinčić sam pa je po odvetniku dru. Pattai-u pri državnem sodišči uložil izborna sestavljeno pritožbo, odnosno prošnjo, da to sodišče izreče, da so se mu kršile političke pravice, zajamčene po ustavi, katere so: 1. pravica, svobodno izražati svoje menenje v okviru zakona; 2. pravica imunitete; 3. pravica svobodno izvrševati svojo volilno pravico; 4. pravica državnega uradnika do brez-pogojnega odpusta, dokler je poslanec. Menda se ne varamo, meneči, da dotičniki, ki so prouzročili to afero, že danes obžaljujejo, da so jo prouzročili.

G. posl. Vekoslav Spinčić nam piše: Prosim Vas, da ozirom na dopis iz Opatije od 24. aprila t. l., uvrščen v št. 34. Vašega cenjenega lista, blagovolite priobčiti sledeče vrstice:

V svojem govoru pri shodu v Opatiji omenjal sem imena p. n. gg. poslancev: Kluna, Šuklje-ta, Gregoričiča, Povšeta, Ferjančiča, Gregorca samo tam, kjer sem omenil, kdo in o čem je govoril pri proračunske razpravi za l. 1892., in pridjal, da so tudi oni skupaj s klubom „konservativcev“ glasovali za proračun vseh ministerstev, neizvzemši niti onega, proti kojemu so se najodločneje izrazili. „Dvolično postopanje Kluna i Šuklje-ta“ nisem kritizoval.

V Beču, 29. aprila 1892.

Odličnim spoštovanjem

Vjekoslav Spinčić,
zastopnik naroda.

Lahonska nesramnost sega tako daleč, da se celo norčujejo iz nesreč, ki zade-nejo nas, njih narodne nasprotnike. Znani poreški „babi“ poročajo iz Buj, da se je v Topolovcu na Velikonoh zgodilo več nesreč. Nek mladenič je namreč rečeni dan hotel streljati ter mu je razpočen samokres močno ranil roko. Na njega stopkanje hotel mu je prihiteti na pomoč cerkvenik, ki je bil uprav v zvoniku ter pri-

trkoval na zvonove, a spustivši nagloba bat, udaril ga je zadnji v glavo ter mu prizadel globoko rano. — Tem nesrečam se nesramni list roga ter jih prišteva mej „hrvatsko omiko“! Poreškemu lističu se pa mi toliko ne čudimo, poznavajoči njega strast, pač pa vladnemu podpirancu v Trstu, ter vrlému sodrugu v obrekovanju, ki je to nesramnost pobral ter jo pogrel svojim bralcem. Ljudje, katerim je celo nesreča svojega bližnjega povod obrekovanju in roganju, se pač smejo prišteti — divjakom.

Družbi sv. Cirila in Metoda ni bilo še takih piruhov, kot letošnjo veliko noč. Še le pred malo leti v Ameriko odšli misijonar. č. g. Josip Zalokar nam pošilja 333 gld. z določilom, naj kot ustanovnike vpišemo: „Gorjanski dom“ na Gorenjskem, (zastopnik prvomestnik ali njega namestnik), „Podholm“, vas pri Blejskem jezeru, (zastopnik vč. duhovni predstojnik Gorjanske župnije, in č. g. Josipa Zalokarja, duhovnega pastirja v Ameriki. Slovenski gg. goriški bogoslovci zopetno darujejo 100 gld. — Posestnik g. Marino Luxa pri Rojanu v Trstu poslal nam je pokrovitelj ter vplačal 100 gld. — Hranilnica v Črni na Koroškem nam je naklonila 5 gld., in g. Fr. Prauseis ml., podružnični tajnik v Št. Juriji ob južni železnici, nam je poslal lepo zbirko knjig. — Plemenitemu darovatelju tam za morjem, upošolni naši akademični mladini, najmlajemu svojemu pokrovitelju in našim požrtvovalnim hranilnicam ter drugim prijateljem kličemo prisrčni: Bog plati! — Tako, Slovenci, naj združuje družba sv. Cirila in Metoda!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Za podružnico sv. Cirila in Metoda nabralo se je pri igri „črnega petra“ pri g. Nadlišku 5 gld. 60 kr.

Občnega zbora „Slovenske Čitalnice“ udeležilo se je prilično lepo število članov. Zborovanje se je vršilo v lepem soglasju in so bili izvoljeni v odbor: Predsednikom Ante Truden; odborniki: Ivan Abram, dr. Fran Mandič, Ivan Mankoč, dr. Matej Pretner, Peroslav Paskievič-Čikara, prof. dr. Karol Glaser, Ivan Šabec, dr. Miha Truden; namestniki: dr. Gustav Gregorin, Josip Abram, Lacko Križ. Nekoliko društvene kronike priobčimo prihodnjic.

Odbor se je konstituiral nastopno: Prof. dr. Karol Glaser, podpredsednik; dr. Matej Pretner, tajnik; dr. Miha Truden, blagajnik.

Opčni zbor „Delavskega podpornega društva“ je v nedeljo, dne 8. t. m. v Mallyjevi dvorani (Via Torrente št. 16.) Opozarjamo še enkrat vse člane društva, da je za premembo pravil zbor le tedaj sklepčen, ako se ga udeležiti vsaj dve tretjini članov. Prosimo torej, da nikdo ne zamudi.

Vabilo. Opensko „pevsko in bralno društvo“ priredi dne 8. maja 1892. veselico na dvorišču g. Gorjup-a na Opčinah sè sledečim vsporedom: 1. I. Brajša: „Koračnica“, zbor. 2. Pagliaruzzi: „Stari hajduk“, deklamacija. 3. Knittl: „Žezulinka“, zbor. 4. Telovadba, izvršuje „Tržaški Sokol“. 5. „*“, „Domovina“, pomnoženi zbor. 6. Grandjean: „Brati ne zna“, burka v 1. dejanji. 7. „*“, „Gastronomična tombola“. 8. „*“, „Kolo“, narodni ples. Odmor. 9. Ples. Med posameznimi točkami svira „Openska godba“. Začetek je ob 4½. popoludne. Ustopnina: k veselici za osebo 20 nvč., k plesu za gospode 60 nvč., k plesu za gospe 30 nvč., sedeži 10 nvč. Pri neugodnem vremenu vrši se veselica v nedeljo dne 15. maja t. l. — K obilni vdeležbi vabi uljudno Odbor.

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu vabi na občni zbor, kateri bode v nedeljo dne 8. maja t. l. ob 11. uri predpoludne v prostorih „Podružnice sv. Cirila in Metoda v Rojanu.“ Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poro-

čilo blagajnika. 7. Posamezni predlogi. 5. Volitev novega odbora. 6. Vpisovanje novih udov. — K obilni vdeležbi uljudno vabi Odbor.

Iz dolinske županije se nam piše: Malokatera ali celo nobena županija v našem okrožju ne more se meriti glede slovenskega prebivalstva z našo občino. Pri tem pa ne mislite, da je naša občina v tem obziru tako srečna, da bi bila prosta vsake narodne protivnosti. Vse jej podredjene podobčine so sicer popolnoma slovenske, toda tam pa tam naletiš na prodajalnicah in gostilnicah na napise v italijanskem jeziku. — Morda so dotičniki Italijani? O, kaj še! Naši rojaki so, a odpadniki, ki se sedaj ponašajo s tujim blagom. Vprašanje je: čemu italijanske napise v čisto slovenskih selih? — Občinarji! Pustite take prodajalce, koji se očitno kažejo naše nasprotnike. Naj velja geslo: „Svoji k svojim!“ Saj imamo tudi narodnih prodajalca v naših selih. Ako se bomo tega gesla držali, izvestno bodo zginili oni italijanski napisi, koji so namenjeni edino le za slovensko ljudstvo. A, ne le na prodajalnicah, marveč tudi v našem občinskem uradu naletiš na italijanske napise. Večkrat je predstojništvo naše občine razpisalo službo občinskega tajnika, zahtevajoč popolno zmožnost slovenskega jezika, oziraje se na to, da bi se izključljivo v slovenskem jeziku v naši županiji uradovalo. A, z nastopom novega tajnika pridobimo le — novega narodnega indiferentista! — Bog dal, da bi tudi tukaj enkrat veljale besede: „Svoji k svojim!“ — Še eno prašanje: ali bi ne bilo umestno, ako bi odstranili tudi one pečate z napisom: „Podestaria di Dollina“ in onega, slovenskega sicer, pa pokvarjenega z napisom: „Župania“, ter nadomestili jih s pravičnimi slovenskimi? Kajti naša občina je slovenska.

Občinar.

Iz Ricmanj se nam piše: Dne 19. marca bilo je ogromno število romarjev (gotovo čez 9000) v Ricmanjih. Tem se pridružili nekotji, koji so imeli zločeste namene: uzmoviči. Bili so pa tudi taki, ki so se preveč navžili pristne „bržanke“, ter so razgrajali pri odhodu na Ricmanjski postajici, imenovani „na Koželju.“

Dne 8. maja, t. j. 3tjo nedeljo po Veliki noči obhaja se patrocinj sv. Jožefa z enako slovesnostjo, ko na sv. Jožefa dan. Nadejamo se, da v tem prijetnem majnikovem času priroma k nam obilno pravih vrnikov, resničnih častilcev sv. Jožefa. Sila v sedanjih spridenih časih je velika in treba, da sv. Jožef vzame v posebno varstvo našo cesarstvo, naše posamične dežele, naše hiše ter nas varuje vsake nesreče. Ohrani naj nas v miru in edinosti. Skrajna sila je, da si izprosimo njega pomoč, ter se prizadevamo, posnemati njega prelepi vzgled: da smo vdani v božjo previdnost, ter zadovoljni se svojim, če tudi revnim stanom.

Prvi maj, katerega se je nekdanj vse veselilo kot najlepšega dne vsega leta, dandanes je dan demonstracij, kajti moderni socialisti so si ta dan izbrali kot dan svobode in brezdelja. Vendar je pa minolo leto bil strah pred tem dnem mnogo večji nego letos in reakcija, koju so pokazali delavci zahtevajoč svoja prava, bila je mnogo večja nego letos. Lani se je namreč bilo bati neredov povsod, kjer živé delavci v množini, in trebalo je po več krajeh, da so vmes posegli policija in vojniki. Tudi letos bile so priprave od strani delavcev po nekod velike, vendar pa nikjer ni prišlo do izgredov, ter ni bilo treba nikjer orožni moči vmes poseči, čeprav so bile straže in vojniki povsod pripravljani. Mejnarnodno delavsko društvo je sicer namerovalo po več mestih prirediti shode, na katerih bi se obravnavalo delavsko prašanje, a te shode je ponajveč dotična oblast prepovedala. Enaki shodi so se pa vendar obdržavali v Bruselju, Berlinu, na Dunaju in drugod. ne da bi se bili izvršili kakšni večji neredi. Shoda na Dunaju se je udeležilo kacic 25 tisoč delavcev, kateri se je potem mirno razšli. Največjo svojo zdvijanost so pokazali so-

eijalisti na Laškem, kjer so svojo srčnost pokazali z navadnimi igračami „bombami“, katerih se je po raznih mestih več razpočilo. Tudi v Trstu je kak frkovec prinesel par teh vražjih strojev, katera sta se razpočila v nedeljo pri sv. Andreju, a k sreči nista učinila nikake škode. Uradni list „Il Mattino“ imenuje jih „due innocenti petardi“, kar je tudi značilno. Ako bi se te dve petardi bili razpočili na imendan cesarjev, ali na kakšen drugi dinastiški praznik, imenoval bi „Mattino“ ta drzni čin „innocenti ragazzate.“ Uzroki, da se delavci niso letos toliko posluževali 1. maja kot svojega praznika, ti so tudi, da je letos padel uprav na nedeljo ter da je skoraj povsod lil prav velik dež. Tudi v Trstu so nekateri namerovali sklicati poseben shod, a tega jim je politična oblast prepovedala. Navzlic temu se je pa vendar zbralo v nedeljo zjutraj kacic 300 oseb v dvorani gostilne „pri lovcu“, kjer so obdržavali svoj shod. Vsi zbrani so nosili neko nemško znamenje in mej govori slišal se je tudi jeden nemški, čeprav so delavci v Trstu ali laške ali slovenske narodnosti. Predno so se razšli, so zaklicali „živio“ najstrastnejšemu Lahu v Trstu Edg. Rascovich-u, s katerim činom so prav za prav pokazali, kam méri vse njih natezanje in delovanje. Odločili so tudi osnovati posebno delavsko društvo na mesto prepovedanega „Confederazione operaia.“ Čudno je, da se lahonski listi ne repenčijo nad istinitostjo, da se je pri tem zboru govorilo tudi nemški navzlic okolnosti, da Lahoni ves delavski stan pripisujejo svojej stranki. Mi dobrohotno svarimo naše delavce, naj se ne mešajo s temi ljudmi, kojih težnje so tudi naperjene proti našej narodnosti.

Dva anarhista, v osebi necega Segré, raznašalec časopisov, in necega družega je te dni policija spravila pod ključ.

Žalostna smrt. Neka 10letna deklica šla je v ponedeljek zjutraj v šolo v ulici Belvedere. Hoteč preko ceste pridrdra voz ter uboga deklica pride počenj tako, da so jej kolesa šle preko mladega života ter ga grozno zmečkale. Prenesli so jo v bolnico, kjer je kmalu potem umrla. Uboga njena mati prišedša v bolnico in videča mrtvo svoje dete, vrgla se je nanje, da so jo le siloma mogli odtrgati.

Drobnosti. 65letnemu gospodu Negri prišlo je na ulici slabo; privlekel se je vendar v neko lekarno kjer je prosil za kako zdravilo, a v tem ko mu je lekarničar isto pripravljaj, padel je na tla in izdihnil svojo dušo. Človek res ne ve ni dneva ni ure. — 25letni Peter Milić hotel se je ostrupiti z mišnico; za časa je pa prišla zdravniška pomoč; prenesli so ga v bolnico; stanje njegovo je nekda slabo. Uzrok je menda nesrečna ljubezen. —

Bratje Sokoli!
V nedeljo, dne 8. t. m. je izlet na Opčine povodom veselice tamošnjega bralnega društva. Shajališče je ob 2. uri popoldne na trgu v Škorklji pred gostilno „Pri Ogerskem kralji“; odhod pa točno ob 2 1/2. uri. — Oni bratje-člani, ki namerujejo udeležiti se izleta na Opčine v obleki, pridejo naj v telovadnico v petek in soboto ob 8 1/2. uri zvečer. Na zdravje Odbor.

Domači oglasi.
Društvena krčma
Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

Gostilna „Štoka“ staroznana pod imenom „Belladonna“, poleg kavarne „Fabris“, priporoča se Slovencem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via St. Giovanni in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1. trgovina z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončenim kuhinjskim orodjem, pleteno itd. itd. Cl.

Andrej Kalan, čevljar v ulici Caserma, priporoča se najtopleje slovenskemu občinstvu. — Najelegančnejše ter solidno delo in točna postrežba. Cl.

Gostilna „Alla Croce di Malta“
Via Valdirivo št. 19 (poleg Piazza della Zonta) priporoča se najtopleje tržaškim Slovencem in na deželi. Toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Za obilni obisk prosi gostilničar Covacich.

Ivan Prelog priporoča svoji trgovini v Via del Bosco št. 2 (uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera vecchia) in v ulici Molin a vento št. 3. Prodaja različno mešano blago, moko, kavo, riž in razne vrste domače in vnanje pridelke. C.

Gostilna „Alla Vittoria“
Petra Muscheka, v ulici Sorgente (blizu tehtnice Rosada) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenosišča neverjetno v ceno. Cl.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštne tiskarice. Cl.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod v Trstu), Piazza della Caserma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska dela po ugodnih cenah. Imame na prodaj knjigo „Kmetijsko berilo“ za nadaljevalne točaje in gospodarjem v pouk. Mehko vezana stane 45 kr., trdo vezana 65 s poštino vred. Cl.

Anton Lampe, naslednik Jakob Hočevarja, Via Barriera vecchia št. 17 pekovski mojster, priporoča kruh vseh vrst, moko, riž, sočivje, fino moravsko maslo itd. Cl.

Ivan Umek, čevljarjski mojster, Via Romagna št. 6. priporoča se slavnemu občinstvu v vsa v njega stroko s, adajoča dela. — Solidno delo, — hitra postrežba — nizke cene. 60-29

U. Mrevlja, Via Belvedere št. 19. Priporoča slav. občinstvu vsake vrste moke, otrobov, turšice, ovsa in raznega kruha po najnižjih cenah. Cl.

Anton Vrabc, trgovina z steklevino lončenim in lesenim itd. v ulici Via Canale (prva prodajalnica poleg „Ponte rosso“) se priporoča tržaškim in vnanjim Slovencem. Cl.

Ivan Kanobel, nasproti velike vojašnice, priporoča svojo zalogo z mnogovrstnim jedilnim in drugim blagom; razpošilja tudi na debelo v množinah od 5 kil. naprej po najnižji ceni.

Franjo Delak Piazzetta Cordarioli št. 3 blizu novega trga, prodaja izvrstne jestvine: kavo, sladkor, riž, olje, čokolado, kakao — po najnižjih cenah.

Karol Colja, žganjarja in tobakarna v ulici Via Arcata, nasproti hiše Cacia. Prodaja domače kranjske brinovce po 1 gld. 80 kr boteljko, dalmatinsko tropinjsko žganje po 1 gld. 10 kr. liter. Cl.

Anton Krajcer Piazza Barriera vecchia, pekarija in trgovina z različnimi jestvinami: moko, rižem, oljem, kavo itd. Priporoča se najudaneje slavnemu občinstvu. Cl.

„Osteria al Cervo“ Via Commerciale št. 1 tik kavarne „Fabris“ priporoča dobra vina in izvrstno kuhinjo. — Za delalski stan hrana opoludne in zvečer neverjetno v ceno. Cl.

Anton Ščuka Via Barriera vecchia št. 19 III. nadstropje, izdeluje moške obleke po največjem kroju. V njega delalnici vsprejemajo se tudi naročila na raznovrstno moško in žensko perilo, koje se izdeluje lično in po najugodnejših cenah. Cl.

Vekoslav Moder, pekovski mojster „Piazza Caserma“, se priporoča slav. občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha, slašic, čokolade, vseh vrst moke itd. po najnižjih cenah. Cl.

Blažina Tone, lastnik krčme k „Ruskim Toplicam“, Via Giulia št. 8, uljudno prosi za mnogobrojni obisk svoje krčme, kjer se pije izvrstni isterski teran, in se še boljše skrbi za želodec. 12-25

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici „Caserma“, glavni shajališči tržaških Slovencev vseh stanov. Na razpolgo časopisi v raznih slovanskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar. Cl.

Anton Jerič, Via Farneto št. 18, I. nadstropje, — izdeluje moške obleke po najnovšem kroju, izdeluje tudi obleke za c. kr. uradnike. — Postrežba točna in hitra. 11-12

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanille v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Pontorosso). Po dvakrat na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter neposredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana. Na zahtevanje posneto mleko po 4 kr. liter, toda le v množini najmanje 25 litrov. Isti je odprl tudi podružnico v ulici S. Sebastiano blizu solnega trga. Cl.

Prošnja.
Vsi oni p. n. gospodje, katerim so bile poslone pred tremi leti vojaške knjizice, in kateri še niso poravnali računa, so prav uljudno naprošeni, naj blagovole prej ko mogoče poslati novce, ali pa vrniti ostale knjizice v Gradec, Grazbachgasse 40.

Hiša
v Buzetu je na prodaj, kakor sem že naznanil v tem listu. Kdor bi jo hotel kupiti, naj pride tje v nedeljo ali v ponedeljek, katera dneva bom tudi jaz tam.
Luka Zorc.

ŠOLA 9-12
za popolno izvežbanje v krojnem risanju, prikrojevanji ter šivanji oblek in perila po dunajskem načinu:
Piazza nuova št. 2 I., III.

Krasne uzorke šalje se zasebnikom badeva. Knjige za krojače nefrankovane.

Tvari za odjela.
Peruvien i dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrje; sukno za biljard i igrače stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se pere, plaid za putnike od 4-14 for. itd. Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine cunje, štino ih posud nudjaju, te jedva podnose krojačke troškove, noka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.
Veliko skladište sukna u Austro-Ugarskeje. U mojem stalnom skladištu u vrednosti od 1/2 milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi u kratko blaga preostalo. Ponudjaju li pojedine tvrdke odrezke te razošljaju li uzorke, tada su ovi od čitavih komada, nipošto od odrezaka.
Odrezi, koji se nedopadaju, zamjenjuju se il se povrači novac. Kod naručbe treba navesti boju, duljinu i cennu.
Pošiljke jedino uz poštarsko pouzetje, 24-8 preko 10 for. franko. 18-24
Dopisuje u njemačkom, mađjerskom, češkom, poljskom, taljanakom i frañeckom jeziku.

Griena bol kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb, zadavica, rora, zapala ustijuh itd.

možu se u kratko vrijeme izličitii rabljenjem NADARENIH 1-8

Prendinijevih sladkišah
(PASTIGLIE PRENDINI)
što jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarnar u Trstu
Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd Prebdjenih kašljnih noćih, navadne jutranje hreputavice i grielnih zapalah nestaje kao za čudo nuzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponacijaju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpia. Svaki komad tih sladkišah ima tiskanu na jednoj Strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom.
Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 30-52

DROGERIJA
na debelo in drobno
G. B. ANGELI
14-6
TRST
Corso, Piazza della Legna št., 1.
Odlikovana tovarna čopičev.
Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelek. Lak za kočije, z Angleškoga, iz Francije Nemčije itd. Velika zaloga finih barv. (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in podo.
MINERALNE VODE
iz najbolj znanih vrelov kakor tudi romansko žveplo za žveplanje trt.

1892.

VINOGRADCI!
Varujte vaše trte pred „PERONOSPORA“ o pravem času

s priznanim sredstvom za sikanje pri visokih in nizkih trtah. Posoda je vsa iz rudečega bakra. Delo je točno izvršeno. Jako koristno o rabi tekočine. Ne utruđi delavca. Rabi se lahko več let brez da so pokvari.

Bolje so od vseh drugih.
kar jim je pripoznano ne samo z hiljadami svedočeb ampak tudi 350 in več prvih nagrad pri raznih natecanjih. Iznajditelj gosp. Viktor Vermorel Villafranche na Francoskem je bil odlikovan z kolajno in najvišjem priznanjem. Varovati se je ponarejenja. — Edini zastopnik za Avstro-Ogersko:

Henrik Pegan v Trstu,
VIA SANITA št. 17.
Cena prosto carine gl. 22.— Brezplačni zamot. Franko na postajah in na brod v Trstu.
20-9 PLAČA SE NAPRED.

Nič več kašlja!

Balzamski petoralški prah
ozdravi vsak kašelj, plučni in bronhijalni katar, Dobiva se v odlikovani lekarni

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg
katlja velja 30 novč. 32-100

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravo izvrstnega zdravega vina, kojega ni moči razločiti od pravega naravnega, priporočam to že skušano specialiteto.
Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Receipt priloži se gratis. Jamčim najbolji vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,
kdor uporablja mojo nenadkriljivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podeli pijačem prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni.
Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600-1000 litrov) vstevši pouk o uporabljanju.
Razum teh specialitet ponujam vsakovrstne esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likërov itd najbolje in nenadkriljive kakovosti. Receipt prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,
Essenzen-Specialitäten-Fabrik
20-20 in PRAG. 43-50
Iščejo se solidni zastopniki.

CARLO PIRELLI
mejnarnodni agent in speditér
Trst, Via Arsenal št. 2. 4-32
Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po nizkih cenah in na vse kraje